
ADVIES

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de voorbeeldigheid op sociaal en milieuvlak van ondernemingen

Aanvrager	Staatssecretaris Barbara Trachte
Aanvraag ontvangen op	17 februari 2023
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu Commissie Economie – Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Advies uitgebracht door de Raad van bestuur op	31 maart 2023
Advies bekrachtigd door de Plenaire vergadering van	20 april 2023

Vooraf

In het kader van de Shifting Economy wil de Brusselse regering de economische actoren steunen die op sociaal en milieuvlak als voorbeeldig worden beschouwd. Daartoe zal vanaf 2024 een verhoging van de economische steun worden toegekend aan actoren die een economisch transitieproces doormaken of die op sociaal of milieuvlak voorbeeldig zijn. Bovendien zal vanaf 2030 alleen nog economische steun worden verleend aan actoren die als voorbeeldig worden beschouwd.

Brupartners heeft op 8 juli 2022 in het kader van de gedeelde prioriteiten een bijdrage uitgebracht over de sociale en ecologische voorbeeldigheid van de economische actoren.

Ingevolge de besprekingen in het kader van de gedeelde prioriteiten is de Regering geleidelijk gaan werken aan de integratie van het begrip 'voorbeeldigheid' in de gewestelijke wetteksten.

Om het begrip 'voorbeeldigheid' te kunnen toepassen, moet eerst en vooral worden bepaald aan de hand van welke criteria een onderneming op sociaal en milieugebied als voorbeeldig kan worden beschouwd en welke stappen moeten worden gezet om als zodanig te worden erkend.

Brupartners heeft een adviesaanvraag ontvangen over een ontwerp van besluit waarin deze essentiële elementen worden vastgelegd.

In het voorgelegde ontwerp worden vier manieren genoemd waarop een economische speler als voorbeeldig kan worden erkend. Hiertoe worden vier toegangspoorten bepaald:

- Een label, certificering of een andere erkenning bezitten die door het Gewest wordt erkend.
- Het voorwerp hebben uitgemaakt van een soortgelijke evaluatie door een andere overheidsinstantie. Deze toegangspoort staat ook open voor projecten (niet alleen voor bedrijven).
- Blijk geven van een rol wat betreft het behoud en/of de ontwikkeling van kwaliteitsbanen en/of arbeidsplaatsen voor een laaggekwalificeerd publiek.
- Als voorbeeldig worden erkend door de op termijn door de Regering ingestelde evaluatiecommissie. Deze vierde toegangspoort zal na de drie eerste toegangspoorten worden ingesteld.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Filosofie van het besluit

Brupartners verwelkomt over het algemeen de filosofie van het ontwerp van besluit. Het nieuwe systeem zou de ondernemingen er namelijk toe moeten aanzetten om zich te engageren voor permanente verbeteringen op sociaal en milieuvlak.

Brupartners stelt met tevredenheid vast dat de nota aan de Brusselse regering, die het ontwerp van besluit vergezelt, herinnert aan zijn beschouwingen in zijn Bijdrage van 8 juli 2022 en de antwoorden identificeert die erin worden aangereikt.

1.2 Evaluatiecommissie

Brupartners moedigt de oprichting aan van de in artikel 45 van het ontwerp van besluit voorziene evaluatiecommissie zodra het nieuwe systeem is ingevoerd, alsmede de uitbreiding van haar bevoegdheden tot alle ondernemingen, ongeacht hun omvang. De onmiddellijke oprichting ervan moet het namelijk mogelijk maken om adviezen uit te brengen over gevallen waarin de wetgeving niet van meet af aan heeft voorzien. Deze commissie zal kunnen ingrijpen indien zich moeilijkheden voordoen in het kader van het nieuwe systeem dat ongetwijfeld met enkele kinderziekten te kampen zal hebben. Aangezien de verhoging van de economische steun gepland is vanaf 2024, zal deze korte termijn bovendien ongetwijfeld een sterke vraag vanwege de ondernemingen creëren, bijvoorbeeld voor de toekenning van labels. Door van meet af aan te voorzien in de gelijktijdige werking van de vier bepaalde toegangspoorten moet een overbelasting van de geraadpleegde organisaties kunnen worden voorkomen. Tenslotte herinnert **Brupartners** eraan dat bepaalde activiteiten die op basis van de vastgestelde criteria niet voorbeeldig zijn op sociaal en milieugebied en die waarschijnlijk zullen evolueren, maar die van aard zijn om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de sociale of milieudoelstellingen, aanspraak moeten kunnen blijven maken op de toekenning van steun op basis van een grondigere analyse zoals deze door de evaluatiecommissie zou kunnen worden uitgevoerd¹.

Brupartners verwelkomt het voornemen om een eenvoudig systeem op te zetten waarmee gemakkelijk kan worden nagegaan of een economische speler aan de criteria voldoet (on/off-logica), maar vreest dat de realiteit op het terrein complexer is. Daarom lijkt het van belang om vanaf de lancering van het systeem over alle geplande mechanismen te beschikken, teneinde de hervorming zo goed mogelijk te beheren.

1.3 Budget

Brupartners vraagt zich af welk budget is uitgetrokken voor de verhogingen die vanaf 2024 gepland zijn. Hij merkt op dat "de begrotingsramingen worden gemaakt binnen de huidige begroting" voor economische steun. Het toekennen van verhogingen aan voorbeeldige ondernemingen binnen een ongewijzigd budget zal er de facto toe leiden dat de basissteun (zonder verhoging) wordt verlaagd of aan minder spelers ten goede komt. **Brupartners** vraagt dat dit aspect zorgvuldig wordt geanalyseerd en dat zo nodig aanvullende budgettaire middelen worden voorzien.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Behoud en ontwikkeling van kwaliteitsvolle jobs en/of banen voor een laaggeschoold publiek

Brupartners plaatst vraagtekens bij de derde toegangspoort en bij de haalbaarheid ervan. Bepaalde criteria lijken namelijk moeilijk te verifiëren. Zo vindt de tewerkstelling van jongeren in het kader van alternerende opleidingen plaats gedurende een schooljaar en niet gedurende een kalenderjaar. Als de overweging van dit criterium van alternerende werkgelegenheid positief is, moet worden nagegaan hoe dit concreet kan worden gecontroleerd. Voorts is **Brupartners** van mening dat de in de tekst

¹ Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 27 juli 2017 ter bevordering van onderzoek, ontwikkeling en innovatie door de toekenning van steun met economische finaliteit ten voordele van ondernemingen en onderzoeksorganisaties gelijkgesteld met ondernemingen.

voorzien drempel van 30% voor de tewerkstellingsgraad van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt moeilijk te verwezenlijken is. Het lijkt immers ingewikkeld om een dergelijke voorwaarde te verifiëren voor een kleine onderneming met slechts twee werknemers. Men moet zich afvragen of het criterium relevant is, meer bepaald voor kleine structuren.

Brupartners vreest dat de overwogen pistes om voorbeeldig te zijn op sociaal vlak (barema's en opleidingsdoelstelling) perverse effecten kunnen hebben en aan de sectoren een verkeerd signaal kunnen geven door om een nivellering naar beneden te vragen.

De representatieve werknemersorganisaties wijzen erop dat de huidige evaluaties van de werkgelegenheidssteun die worden gebruikt om het aantal personen, dat ver van de arbeidsmarkt staat, te ramen een hoog percentage aan voordeeleffecten aangeven. Zij moedigen de ontwikkeling van andere indicatoren aan die gebaseerd zijn op de barometer van de kwaliteit van de werkgelegenheid en op een sectorale benchmarking, bijvoorbeeld wat betreft het percentage deeltijds werk of het beroep op uitzendarbeid. Ook de ervaring, die via de evaluatiecommissie of n.a.v. andere openbare publieke evaluaties (met name bij Finance & Invest) moet worden verworven, zou op nuttige wijze kunnen worden ingezet. **De representatieve werknemersorganisaties** stellen daarom voor om in het besluit een herzieningsbepaling op te nemen die voorziet in de herziening van deze criteria op middellange termijn.

2.2 Sectorale uitsluitingen

Brupartners wenst de aandacht te vestigen op het begrip "activiteiten met duidelijke negatieve gevolgen voor de volksgezondheid of het milieu, ongeacht het feit of deze in overeenstemming zijn met de wetten en regelgeving" (art. 3, 2°, c) van het ontwerp van besluit.

Hoewel **Brupartners** het ermee eens is dat bepaalde praktijken moeten worden veroordeeld, is hij van mening dat de huidige formulering van het besluit nadelige gevolgen kan hebben voor Belgische bedrijven indien het beperkt blijft tot het begrip van filiaal binnen een groep. In het geval van een onderneming die zowel in België als in andere landen dochterondernemingen bezit, zou aan een Belgisch filiaal het voordeel van economische steun kunnen worden ontnomen, ook al voldoet het aan de in België geldende voorschriften, indien een in een ander land gevestigde dochteronderneming die aan andere, minder strenge sociale en milieunormen voldoet, zelf kan worden geacht een "activiteit uit te oefenen die schadelijke gevolgen heeft voor de gezondheid of het milieu". Deze situatie dreigt deze Belgische dochterondernemingen ten onrechte te benadelen en een distorsie te creëren ten opzichte van ondernemingen die weliswaar geen filiaal in het buitenland bezitten, maar toch een beroep doen op leveranciers of onderaannemers die activiteiten uitvoeren "met negatieve gevolgen voor de gezondheid of het milieu". **Brupartners** is dan ook van mening dat deze doelstelling om activiteiten met aanzienlijke negatieve gevolgen te vermijden voor alle leveranciers en onderaannemers moet gelden, maar dat deze waakzaamheidsplicht binnen redelijke grenzen moet worden toegepast.

Brupartners stelt voor om eerst en vooral te verwijzen naar internationale verdragen (b.v. het IAO-verdrag nr. 182 betreffende het verbod op de ergste vormen van kinderarbeid en de onmiddellijke actie met het oog op de afschaffing ervan) en dringt aan op sancties bij niet-naleving.

Brupartners wijst ook op de uitsluiting van "activiteiten die verband houden met de prospectie, de winning, de verwerking, het vervoer of de opslag van steenkool, aardolie of andere fossiele brandstoffen". **Brupartners** verwijst hier naar de opmerking die hij heeft gemaakt in zijn bijdrage van

juli 2022 en het herformuleringsvoorstel dat hij toen had gedaan. De term "brandbaar" verwijst naar de brandbaarheid van een materiaal. Welnu, hier moet worden verwezen naar materialen die bedoeld zijn om in de praktijk als brandstof te worden gebruikt. **Brupartners** stelt daarom opnieuw de volgende formulering voor: «... de prospectie, de winning, de verwerking *tot brandstof of tot enig ander product voor verbranding*, het vervoer en de opslag... ».

2.3 Controle van de naleving van het sociaal en milieurecht

Brupartners stelt voor dat in het kader van het huidige systeem zou worden nagegaan of de ondernemingen het voorwerp van veroordelingen op sociaal of milieuvlak hebben uitgemaakt, en dit zowel stroomopwaarts als stroomafwaarts van de verhoging, bijvoorbeeld na twee of drie jaar of in functie van de certificatietermijnen.

2.4 Publicatie op de site van BEW

Wat betreft artikel 4 §2 van de tekst, vraagt **Brupartners** om vooraf goed na te denken over de publicatie van de gegevens op de internetsite van Brussel Economie Werkgelegenheid. Men moet immers nagaan of de ondernemingen dit wel degelijk wensen en of dit niet tot doel heeft om zogenaamde « niet voorbeeldige » ondernemingen te stigmatiseren.

*
* *